

ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРАВА

У статті досліджуються особливості професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права у вищих навчальних закладах, та пропонуються шляхи вдосконалення професійної підготовки.

Ключові слова: бакалавр права, професійно-орієнтована підготовка, професійна підготовка.

Актуальність теми. Вступ України до міжнародних інституцій та приєднання до Болонського процесу потребує якісних змін у рівні підготовки бакалаврів права, завданням яких є представляти правові засади нашої країни, її могутній науковий і демократично-правовий потенціал світовій спільноті. Нашій державі потрібні фахівці з юриспруденції, які глибоко знають свій предмет, мають високу загальну культуру та ерудицію, здатні творчо нестандартно мислити і можуть здійснювати професійну діяльність на рівні європейських стандартів.

Якість підготовки бакалавра в сучасних умовах визначається не лише рівнем його знань, але й загально інтелектуальним, професійно творчим потенціалом, що дає можливість майбутньому юристу впевнено вирішувати складні професійні завдання, швидше адаптуватися до реалій сучасного суспільства, глибоко аналізувати результати своєї діяльності, справлятися з психофізіологічними навантаженнями [3]. Необхідно формувати в процесі навчання здатність до самоосвіти – без цього не можна мислити сучасну освіту.

Аналіз попередніх досліджень. Дослідженню професійної підготовки приділяється певна увага як у педагогічній теорії, так і в практиці, зокрема проблеми дидактики професійної освіти розкривають С.Я. Батишев, Ю.К. Бабанський, С.У. Гончаренко, М.І. Махмутов та інші. Проблемам формування готовності до професійної діяльності, її сутності, змісту, структурі присвячені праці М.І. Дьяченка, Л.О. Кандиловича, Л.В. Кондрашової, А.Ф. Линенко, В.О. Сластьоніна. Питання вдосконалення навчального процесу в сучасній вищій школі, структурування змісту навчального матеріалу і діяльності в процесі навчання висвітлені у працях А.М. Алексюка, Ю.К. Бабанського, В.П. Беспалька, В.М. Вергасова, Н.Г. Ничкало, Л.М. Романишиної, С.О. Сисоевої. Проте поза увагою дослідників залишилися питання професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів.

Аналіз наукової літератури та стану підготовки бакалаврів права у вищому навчальному закладі дають підстави стверджувати, що на сьогодні не сформовано однозначного розуміння сутності професійно-орієнтованої підготовки майбутнього бакалавра права як кінцевої мети процесу навчання і виховання, відсутня цілісна методика цілеспрямованого формування готовності до професійної творчої діяльності майбутніх юристів [2].

Необхідність дослідження проблеми зумовлена низкою суперечностей у процесі підготовки бакалаврів права в Україні, з поміж яких суттєвими виступають наступні, між: вимогами, що постають перед студентами та рівнем їх практичної підготовки до професійної діяльності; потребою розуміння змісту, структури, закономірностей професійної діяльності й невизначеністю у сучасній науці механізмів реалізації цього процесу; необхідністю підвищення рівня сформованості готовності майбутніх бакалаврів права до професійної діяльності та недоліками у навчально-методичному забезпеченні цього процесу; доцільністю розробки й обґрунтування педагогічних умов формуючого впливу на процес досліджуваної готовності та не розробленістю цього питання. Недостатнє теоретичне й методичне її обґрунтування, можливість усунення вищевикладених суперечностей зумовили вибір теми дослідження.

Мета статті – визначити особливості професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права.

Виклад матеріалу. Професійна орієнтація – це комплекс взаємозалежних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на формування професійного покликання, виявлення здібностей, інтересів, придатності та інших факторів, що впливають на вибір професії. Це також цілеспрямована діяльність викладача, що передбачає надання допомоги студенту у правильному виборі професії; сукупність психолого-педагогічних, медичних та організаційних заходів впливу на вихованців з метою виявлення і формування їхніх професійних інтересів та здібностей і вплив на вибір професії відповідно до соціально-економічних потреб.

Стратегія побудови навчального процесу і розробка навчальних матеріалів повинна враховувати міжнародні вимоги, що висуваються до професії перекладача, норми Закону України "Про вищу освіту" та кваліфікаційну характеристику підготовки бакалавра [2]. Галузеві стандарти вищої освіти видаються для кожного освітнього кваліфікаційного рівня підготовки фахівців (бакалавра, спеціаліста, магістра) для кожного напрямку підготовки фахівців, для кожної кваліфікації.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого навчального закладу є державним нормативним документом, в якому узагальнюється зміст основи, тобто відображаються цілі освітньої та професійної підготовки, визначається місце фахівця в структурі господарства держави і вимоги до його компетентності, інших важливих властивостей та якостей.

Для набуття професійно значущих знань, умінь і навичок необхідних для бакалаврів права, слід формувати елементи професійного мислення студентів. Для забезпечення наступності у формуванні

наукових понять передусім необхідно реалізувати міжпредметні зв'язки в процесі формування наскрізних понять, що дозволяє краще засвоїти теоретичні положення певної галузі знань і закріпити отримані раніше поняття, залучивши їх у нову систему [5].

Зміст професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права визначає методи і засоби їхнього навчання. У навчальних програмах мають відобразитися евристичні методи навчання, які передбачають залучення студентів до пошуку знань. Упровадження проблемності в навчанні потребують як спеціальні професійні, так і професійно орієнтовані предмети. При цьому в ході навчання виникають взаємозв'язки між предметами різних циклів. Переклад змісту професійної підготовки на рівень навчального матеріалу здійснюється в підручниках і посібниках з професійно-орієнтованих дисциплін, які мають забезпечити інформаційну, системну, самоосвітню та розвивальну функції. У підручниках відповідно до навчальної програми подаються основи наукового знання з певного предмета: поняття, теорії, закони, наукові факти відповідних технічних дисциплін; досвід професійної діяльності, способи її здійснення; основи знань, що сприяють розвитку творчості, спрямованої на вдосконалення професійних дій; узагальнене наукове знання про соціальний досвід суспільно-економічних і виробничих відносин.

Аналіз змісту підручників і навчальних посібників з професійно-орієнтованих дисциплін з підготовки бакалавра права дає підстави констатувати, що їх автори недостатньо знайомі зі змістом навчальних планів і програм вищих закладів освіти. Підручник, на нашу думку, має відповідати тим критеріям оцінки діяльності суб'єктів навчального процесу, які забезпечують наступність у вивченні спеціальних предметів. Це передбачає врахування не тільки обсягу програми навчального закладу, а й додаткової уваги тим розділам, які мають професійну значущість і забезпечують наступність з майбутнім навчанням у вищій школі.

Висновок. Ефективність реалізації наступності в процесі професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права визначається за такими показниками: оволодінням майбутніми фахівцями способами самостійного поєднання частини і цілого; навичками синтезу та інтеграції вивченого навчального матеріалу, системного сприйняття знань; цілісного, комплексного використання отриманих знань у процесі професійної діяльності за спеціальністю.

Визначивши деякі особливості професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права, можемо запропонувати шляхи вдосконалення професійної підготовки, що охоплюють зміст, форми організації та методи викладання відповідно до ступенів навчання. Рекомендації, сформульовані на виправлення недоліків у теоретичній і практичній підготовці, а також обґрунтування та перевірка запропонованих заходів переконують в ефективності дотримання вимог наступності у методиці викладання спеціальних дисциплін.

Перспективи подальших досліджень. Важлива роль професійно-орієнтованої підготовки майбутніх бакалаврів права зумовлює потребу подальшого дослідження методики реалізації принципу наступності, що дасть змогу чіткіше розмежувати зміст і функції окремих етапів професійної підготовки, досягнути необхідної координації педагогічних дій, усунути дублювання навчального матеріалу, скоротити нерациональні витрати часу, забезпечить фахівцям глибші і міцніші знання, пов'язані з професійною діяльністю

Використані джерела

1. Васильев А., Подцерковний О. До проблеми підвищення ефективності юридичної освіти в Україні / А. Васильев, О. Подцерковний // Публічне право. – 2012. – № 4. – С. 255-260.
2. Ермаков В. Особенности подготовки бакалавров на юридическом факультете / В. Ермаков // Правоведение. – 1999. – № 4. – С. 281-283.
3. Еремина О. Научно-исследовательская деятельность бакалавра юриспруденции / О.В. Еремина // Вестн. Челяб. гос. пед. ун-та. – Челябинск. – 2010. – № 9. – С. 4-13.
4. Литвин А. Удосконалення методики навчання спеціальних предметів у ступеневій професійній підготовці / А.В. Литвин, С.А. Мамрич // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2003. – Вип. 13. – С. 61-65.
5. Михайленко О. Порівняльний аналіз професійної підготовки фахівців-юристів України, Німеччини та США / О.В. Михайленко // Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки – 2011. – № 1. – С. 184-188
6. "Про освіту" Закон України від 23.05.1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 20.08.1991 – 1999. – № 34. – Ст. 451.

Perminova V.

DETERMINATION OF CHARACTERISTICS OF CAREER-ORIENTED TRAINING OF FUTURE BACHELORS OF LAW

The characteristics of career-oriented training of future bachelors of law in higher educational establishments are researched in the article, and the ways of perfection of professional preparation are offered.

Key words: *bachelor of law, career-oriented training, career training.*

Стаття надійшла до редакції 5.04.13

